

НОВИНА

ч. 1 (5)

ВЕЛИКДЕНЬ

1950

ВЕЛИКДЕНЬ

*Котилася писаночка
З гори надолину,
Прикотилась простісенько
До нас у гостину.*

*А за нею йде Великдень,
Несе білу паску,
Дзвонить в дзвони, розсипає
Радоці і ласку.*

*А на кінці гаїлочки
Хороводом в'ються,
Пісеньками видзвонюють,
Гомонять, сміються.*

*Відчиняймо ворітенька,
Гостоньків вітаймо,
«Христос Воскрес» — разом з ними
Усі заспіваймо.*

*«Христос Воскрес» — защебече
Пташка на ліщині,
«Христос Воскрес» — прошепочуть
Фіялочки сині.*

*«Христос Воскрес» — заюмонять
На дзвінниці дзвони,
«Христос Воскрес» — озовуться
Зоряні заюни.*

*«Христос Воскрес» — привітає
Нас рідна земляця.
Киньмо смуток, хай сьогодні
Кожний засміється!*

*«Во істину» — відповідять
Діточки з батьками.
Росте в серці в нас надія:
Великдень між нами.*

Вірш переписаний в добі війни з якогось журналу.
Автор, на жаль, нам невідомий.

Великдень в Україні

великою радістю зустрічали діти в нас — в Україні — день, в якому воскрес Ісус Христос. Старші, святково одягнені, майже всю ніч під Великдень проводили на молитвах у гарно прибраних церквах, де відправляються чудові богослужби. По богослужбах святять паски.

На Великдень збираються діти біля церкви, граються, будують вежі, виводять гагілки... Чи знаєте гагілку: „Повились огірочки“? Вона мені дуже подобалася. Як сьогодні бачу, як діти уставилися в подовгасте коло. Одні стояли в крузі й трималися вгорі за руки, а другі переплітались — вилися та співали:

Повилися огірочки в зеленій попліточці,
Хай ся в'ють (2 рази)
Питалася мати дочки, чи садила огірочки,
Жовтий цвіт (2)
Ой садила, підливала, заки я їх дочекалась,
Хай ся в'ють (2)
А всі люди дивувались, що хороше процвітали,
Жовтий цвіт (2)
То по горі, по долині, щоби було всій родині,
Хай ся в'ють (2)
Усе добре всій родині, честь і слава Україні
На весь світ (2)

Так, це було гарне.

Братчик

Із проби на „жовтодзюба“
вимога т. 1.:

**„НОВАК, НОВАЧКА МОЛИТЬСЯ ЩОДЕННО ВРАНЦІ І ВВЕЧОРІ,
ХОДИТЬ ДО ЦЕРКВИ І ВМІЄ ПОВОДИТИСЯ В НІЙ“:**

Вранці і ввечорі люди вітаються словами „добрідень“, „добривечір“. Звичайною річчю є дякувати комусь, якщо він для нас щось зробив, чи ми щось одержали. А чейже Бог такий добрий для нас, від Нього все залежить; чи не треба нам обов'язково ранішньою молитвою привітатися з Ним, а вечірньою подякувати за цілоденну поміч Його?

НОВАКИ стараються про все це пам'ятати.

Казка про Максима

Ішов Максим з рушницею і бачить, що лежить орел з перебитими крилами.

— Треба його добити — міркує собі — нехай не мучиться бідолаха.

Тільки націлився, як орел почав благати: — Не вбивай мене, чоловіче добрий, я тобі прислужуся. Візьми мене з собою і щодня давай живу гуску; як виздоровіють мої крила, я тоді не абияк віддячуся.

Максим згодився і взяв орла до себе. Цілий рік давав йому щодня живу гуску. Перевів усі гуси, далі почав купувати. Майже все своє добро витратив на їжу орлові.

Минув рік, орел і каже:

— Вже крила мої погоїлися, зміцніли, і пір'я відросло. Настав час послужитися тобі. Сідай на мене.

Максим сів. Прилетіли в ліс на долину. На долині сім велетенських дубів, усі з одного коріння. Орел поставив Максима під найбільшим дубом та й каже до нього:

— Прив'яжи себе якнайміцніше, щоб я мимоволі не поніс тебе вгору. Розіб'ю всі дуби, тільки твій останеться цілий.

Максим прив'язав себе мотузками якнайкріпше, і орел почав підійматися скоро, скоро, аж врешті зник з очей та як упаде тоді звідтам — загули вітри, закрутилася буря, геть поломило дуби і на половину стерло їх. Зістався лиш один, що до нього був прив'язаний Максим.

— Тепер—каже орел — ось тобі подяка за твою до мене ласку. Від цієї пори ти ставш велетнем, і ніяка сила не зможе тебе.

Орел знявся і пропав, а Максим почув, що по його жилах тече наче якась надзвичайна сила. Розправив плечі, щоб розірвати мотузки — і дуб з корінням висмикнувся.

— Давай — думає — повештаюся по світі і спробую, чи є люди дужчі від мене.

Пішов Максим. Зайшов уже у чужий край. Дивиться, стоїть дуже бідна хата, в ній сидить чоловік у драній одежі й плаче.

— Чого ж ти плачеш? — питає Максим чоловіка.

— Як мені не плакати? Одно добро тільки є у мене, що кінь, та й він гине. Внадився до стайні чужий віл та все поїдає, що наготовую для коня. Страх і підійти до нього: візьме на роги — тут і смерть.

Максим підійшов до стайні. Бачить, віл їсть усе, а кінь ворухнути лякається. Віл страшний: голова, як бочка, очі, як добра диня, а роги, як коли, стирчать із лоба... Подивився Максим та як схопить вола руками за роги, так і перекинув через тин. Усі кістки поторощив на смерть.

Йде далі. Бачить — дідок везе тачку з камінням. Крехтить дідусь, не годен. Узяв Максим тягар на плечі та й відніс, куди було треба.

Йде далі. Дійшов до річки, прямцює берегом та й думає: — Вже смеркається — де я буду ночувати? Аж зирк — по тім боці стоїть хатка. — Добре було би там переночувати, та ба — як річку перейти? Подивився навкруги та й побачив великий дуб. Смикнув і видер його з корінням. Тоді перекинув його через річку і перейшов на той бік, як по мості. В хаті на лаві сиділа баба і пряла медвежу шерсть.

— Помагайбі, бабусю.

— Спасибі, синку.

— А чи можна у вас переночувати?

— Просимо ласкаво. Ось незабаром і сини мої повернуться, то разом і по-вечеряємо.

Недовго довелося ждати синів.

Перший прийшов — сім живих оленів привів.

Другий — сім убитих ведмедів.

Третій — сім величезних осетрів приволік.

Мати затопила в печі, зварпла цілого осетра, посмажила цілого ведмедя. Подала на стіл вечерю.

— Мені, бабусю — на останку каже Максим — ще їсти хочеться.

Старший син підморгнув матері, і вона зварила ще одного осетра і посмажила ще ведмедя.

Максим взявся до їди і все поїв. Брати перекинулися поглядами і зблідли.

— А що, сини мої? Гостя свого ви погодували, чи не показати б йому наші іграшки?

Посідали всі четверо по кутах, а Максима посадили в середині. Взяти двосотнарові тягарі і почали їх кидати один одному через плече. Кидають та регочуться, як діти.

Максим ждав, як вони потомляться, а потому став ті самі тягарі кидати собі з руки на руку.

Господарі тільки охнули з дива.

Полягали спати і скоро захропіли. Від того хропіння захо-літалнся двері й вікна, задрижали стіни, як живі.

Не міг Максим заснути від такого гуку. Перевертався дов-го з боку на бік та як не зідхне з досади і смутку! Зірвала-ся з хати стеля і покрівля. Трохи не впала всім на голову, та Максим успів скочити на ноги, підперти її плечами і поста-вити на своє місце. Брати й бабуся спали так міцно, що нічого не чули, і тільки вранці їм Максим сказав, що трапилося.

— Гей, синку — каже бабуся — велика у тебе сила. Не вештайся ти по чужих світах, не розтрачай даремно сил, а йди до тих людей, між якими родився, та обороняй їх від лиходіїв, що не дозволяють їм розвивати орлиних крил.

Бабуня поклала руку на плечі Максима і довго, щиро ди-вилася йому в очі.

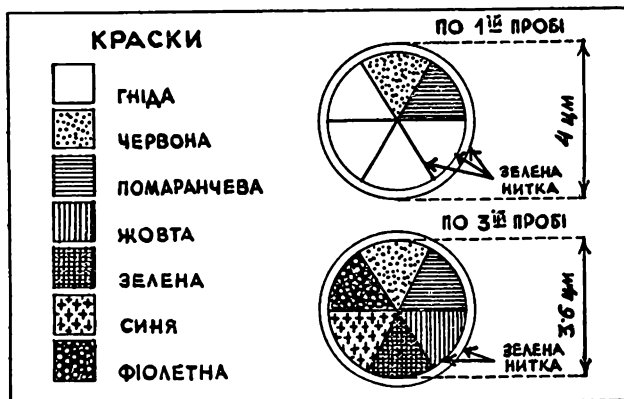
Послухав Максим бабусиної поради і став допомогою сво-єму народові, який тяжко стогнав під гнетом ворога. А як йому хто говорив про гарні краї, багаті міста, відповідав:

— З отієї землі я взяв свою силу — і тільки їй всю міць свого тіла й душі віддам.

Іван Луца

Готуємось до пробного льоту

Орлине дитя!
Коли Твої крила
зміцніють, тоді
пробуватимеш
свій перший ор-
линий лет. Видер-
жиш його, — одер-
жиш знак, який
всім говоритиме,
що ти вже добув
ступінь жовто-
дзюба (по пер-
шій пробі). А зна-
єш, як ця відзна-
ка виглядає?

Відзнаки новацьких ступенів

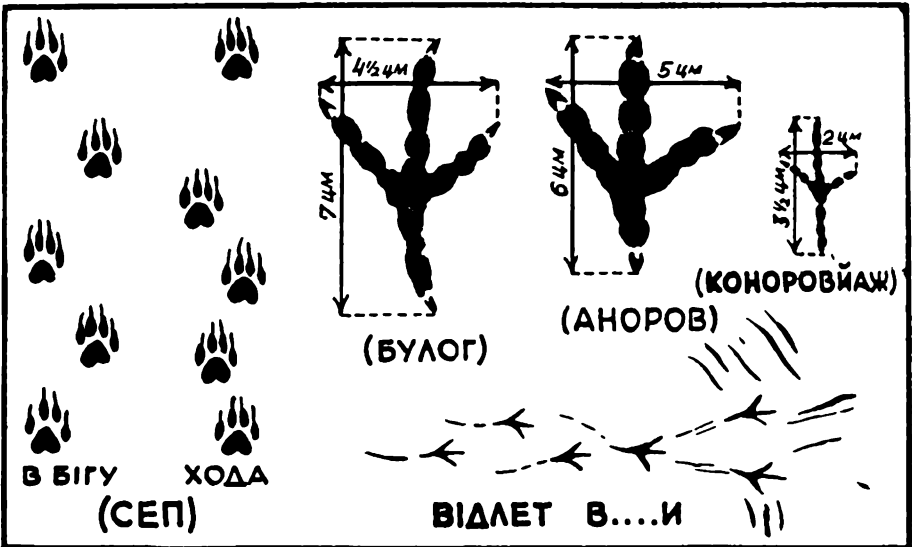
Та не так легко цю відзнаку одержати. Хочеш попрубу-вати своїх сил?

Піди на поле чи до лісу.

Що ж побачиш на болотом чи снігом вкритій стежці, в лі-сі чи на полі? Запитаю тебе словами сен. Леоніда Бачин-ського:

- Умієш читати?
- Певно, що так.
- Ти вмієш читати друковане слово, але чи зможеш прочитати букви великої книги, що називається „Книга слідів“?
- Ні.
- Тож знай раз назавжди, що це найкраща книга на світі. Сторінки її відкриті завжди, скрізь, в кожній країні, хоча сама книга стара, як світ, але зміст її постійно новий, завжди цікавить того, хто вміє її читати. Писана вона рисунком — слідами.

Що це за сліди?

Попробуй нарисувати сліди людини (хід, хід з тягарем на спині, біг).

Хрестиківка:

+	-	-	-
-	+	-	-
-	-	+	-
-	-	-	+

птах, що високо літає
має людина
нищить одяг
молода тварина

Що це?

Я перша квіточка,
Блакитна голівочка,
З під спігу виглядаю,
З весною вас вітаю.

(и к с і л о р п)

Букви на місце хрестиків дадуть назву новака по 3-ій пробі

Старий Орел пише:

Орлині діти!

Довго я мовчав. Не мав змоги розмовляти з Вами, бо наш журнал „Новак“ в 1946 р. перестав виходити. Вправді час-до-часу злітав я зі свого старого гнізда на Адлерштайні, щоб поглянути, як сірі орли бавляться з вами.

Багато з вас ще мене не знає. Тому розкажу вам дещо про себе. Моє справжнє, рідне гніздо ген-ген далеко в Україні, на скелі верха Роман-Кош (хребет Яйла). Чи знаєте, де це є? Пошукайте на карті України.

Одного разу я полетів у наші гори Карпати. Захотів над лемківською криничкою погратися з орлятами. Саме! в той час проходила по Україні жаклива хуртовина. З шумом і тріскотом падали додолу старезні дерева. Тужливою піснею вовків вив вихор, блискавка в ряди-годи прорізувала сутінок, а з жаху перед невпинним гуркотінням громів тряслося населення Карпат. І саме, коли я піднявся вгору, щоб подивитися, що це таке, сильний вихор поніс мене на своїх крилах далеко-далеко в невідоме. Коли хуртовина ущухла, я побачив, що кругом мене чужина. З того часу я став мандрувати по чужих землях і став жити в старому гнізді, що його знайшов порожнім, на Адлерштайні над Дунаєм.

Орлині діти! Я розказав вам про себе. Та мені цікаво знати, що ви робите. Пишіть про все: про ваші гри, про ваші шкільні зайняття, про те, яка в вас пора року: які квітки найчастіше зустрічаєте на полі чи в лісі, які пташки бачите на деревах чи деінде. Напишіть мені про ваші пробні льоти: чи вже приготувались до складення заяви вступу, чи готуєтесь до першої чи, може, до другої проби.

Пишіть на адресу редакції „Молодого Життя“ з допискою „для Старого Орла“. Я чекаю ваших листів. Я вже цікавий, хто перший напише до мене, хто перший розкаже мені про рослини та тварини, що їх спостеріг у країні, в якій тепер перебуває.

В черговому листі я скажу вам, хто то був.

Орлині діти! Напевно ви знаєте про наш звичай в дні Христового Воскресіння складати собі взаємно побажання. І я хочу в дні, коли ви радітимете з Воскресення Христа, побажати вам радісних гор на Великдень біля церкви, гарних, далеких орлиних льотів у ваше довілля та скорої зустрічі в новацьких таборах. — Г о т у й с ь! —

Старий Орел